

Balua ya Pauli kwa Vakolosai Ulongolelu

Balua kwa Vakolosai yeyayandikwi na Mtumi Pauli 1:1. Ayiyandiki balua iyi peavili muchifungu kumuji wa Loma. Yihotoleka yayandikwi mwaka 60 peamalili kuvelekewa Yesu Kilisitu. Balua kwa vakolosai, pamonga na zila zingi za kwa Vaefeso na Filimoni zikemelewa balua za muchifungu ndava ya uchakaka kuvya Pauli aziyandiki lukumbi peavili muchifungu. Balua iyi avayandikili vamsambi vavakumsadika Kilisitu vevavi kumulima wa Vakolosai. Pauli autumbulili lepi msambi wa vevakumsadika Kilisitu ngati cheakokwisi (musula ya 2:1). Nambu yihotoleka ajiwene kuvya iganikiwa mu msambi wa vandu venavo vavakumsadika Kilisitu. Pangi msambi uwu autumbwili Epafla ndava muni mwene avili mkolonjinji wa Kolosai. Pauli ak-enyemwiswi na mawuliwu ndalindali ga udese mugati ya vandu va msambi wa ukumusadika Kilisitu wa ku Kolosai. Pandu pamahale balua yeniyoy yayandikwi ndava ya msolo wenuwo. Yihotoleka kwavili na chikundi cha Vakilisitu vavana uwananganu na vayawudi vevalingili kuvajovela kwa makakala Vakilisitu vangi valandayi malagizu ga Vayawudi gegihuma muchitabu cha kadeni, ndi neju ndava ya kudumula jandu. Pauli iyandika uchakaka, kuvya Vakilisitu vigana lepi chochoha chila amala yoyoha yula ndi nga

Kilisitu mwene nambu vapatayi kuyidakiliwa na Chapanga (musula ya 1:15-20). Na kuvya mawuliwu gegana maholo ga vandu na mkingisa wa vandu gangaganikiwa (musula ya 2:8).

Gegavi

Pauli akuyitumbula balua yaki kwa kuvajambusa msambi vevakumusadika Kilisitu vevavi ku Kolosai (musula ya 1:1-2).

Mewa iyandika kuukokosa ukulu wa Kilisitu, lenili ndi liyangulo la chakaka kugavala mawuliwu ga udese gegadandasiki ku Kolosai (musula ya 1:3-3:4).

Ngati chaikita mubalua zaki zamahela, Pauli akuyihengela balua yingi yapinga ndava ya kuwusa ukokosu wa chakaka kulangisa cheyiganikiwa vakilisitu kutama (musula ya 3:5-4:6).

Pauli imalikisa kwa kujambusa na makokoso kuvya balua iyi yisomwa palongolo ya misambi yoha ya vandu vevamusadiki Kilisitu mumisambi yingi (musula ya 4:7-18).

¹ Nene Pauli mtumi wa Kilisitu Yesu kwa uganu wa Chapanga pamonga na Timoti,

² Tikuvayandikila nyenye vandu va Chapanga mwemwitama pamuji wa Kolosai, valongo vitu vasadikika mukuwungana na Kilisitu.

Tikuvaganila ubwina na uteke kuhuma kwa Chapanga Dadi witu.

Kumsengusa Chapanga

³ Magono goha lukumbi lwa tukuvayupila, tikumsengusa Chapanga, Dadi wa Bambu witu Yesu Kilisitu. ⁴ Muni tiyuwini sadika yinu

kwa Kilisitu Yesu na uganu winu kwa vandu voha va Chapanga. ⁵ Sadika na uganu vi-huma muhualila lemuvikiwi kunani kwa Chapanga. Mwayuwini hoti ndava ya sadika yeniyoy pemwakokosiwi Lilovi la Bwina mala ya kutumbula. ⁶ Lilovi la Bwina liyonjokesa yikuvakita vandu vahenga mambu gabwina na kudandasika pamulima woha ngati chayakitili kwinu nyenye kuhumila ligono lila pamwayuwini kuvula ubwina wa Chapanga na kuyimanya chayivili chakaka. ⁷ Mwajiwulili ubwina wa Chapanga kuhuma kwa Epafla, muhenga lihengu muyitu mganu msadikiwa kwa Kilisitu pahali pitu. ⁸ Mwene akutijovela malovi ga uganu wempewili na Mpungu wa Chapanga.

⁹ Ndava yeniyoy tavili tikuvayupila magono goha kwa kuhumila lukumbi lwatapatili malovi ginu. Tikumuyupa Chapanga avatangatila kumanya cheigana nyenye mukihengayi pamonga na uhotola wa luhala lwoha lwa kumanya mambu gegihuma kwa Mpungu Msopi. ¹⁰ Penapo yati mwitama ngati cheigana Bambu na kuyendelela kukita gegakumganisa mwene magono goha. Wumi winu yati wileta mahengu gabwina ndalindali nyenye yati mwiyelelela kukula mukumanya Chapanga. ¹¹ Chapanga avapela makakala kwa uhotola waki woha na ukulu waki muni muhotola kukangamala kila chindu kwa usindimala. ¹² Na kwa luheku msengusa Dadi, mwavahotwisi nyenye kupata lilundu linu mu mambu gala geavavikili vandu vaki vevitama mulumuli lwa unkosi. ¹³ Mwene Chapanga atisangwili mumakakala ga

chitita, akatileta muunkosi, mwene ndi Mwana mganu wa Chapanga avili kwakona vindu vyoha kuwumbwa. ¹⁴ Kwaki mwene tigombolewa, mana yaki ndi kumbudila kwitu Chapanga kulekekesewa.

Kilisitu na lihengu laki

¹⁵ Kilisitu ndi luhumu lwa Chapanga mweangalolekana, ndi Mwana wa Chapanga na avili kwakona vindu vyoha kuwumbika. ¹⁶ Muni kupitila mwene Chapanga awumbili vindu vyoha kila chindu pamulima na kunani kwa Chapanga, vindu vyeviloleka na vyangaloleka, vana makakala gakulu, vachilongosi vakulu na vana vigoda vya magono goha. Chapanga awumbili vindu vyoha na ndava yaki. ¹⁷ Mwene avili kwakona vindu vyoha, Vindu vyoha viyendelela kuvya na mukuwungana nayu vindu vyoha viyendelela pandu paki. ¹⁸ Mwene ndi mutu wa higa yaki, ndi vandu vevakumsadika Kilisitu, mwene ndi Chinyepa cha wumi. Mwene ndi wa mtumbula, kutumbula kuyukiswa mulifwa, muni avya na fwasi ya kutumbula wa muvindu vyoha. ¹⁹ Muni Chapanga aganili uchapanga waki wo ha uvya mukuwungana na Kilisitu. ²⁰ Kupitila mwene Chapanga ahamwili vindu vyoha vyeviwumbiwi vimuwuyila mwene, na kwa ngasi yaki yeyayitiki pamsalaba akitili uteke na vindu vyoha pamulima na kunani kwa Chapanga.

²¹ Penapo nyenye mwavili kutali na Chapanga na mwavili makoko vaki ndava ya maholo ginu na matendu ginu gahakau. ²² Nambu

hinu Chapanga avakitili nyenye mvya vankози vaki kupitila higa ya Mwana waki mweabweli kwitu akavya mundu na kangi afwili, muni avapeleka nyenye palongolo yaki mkavya vandu vaki vabwina changali kuhoka kokoha. ²³ Muyendelela kusadika uchakaka wenuwo na kuyima chakusindimala, mkoto kuyidakila kunyuguswa huvalila musadika yemwapatili lukumbi pemwayuwini Lilovi la Bwina. Nene Pauli mwenivili namtumisi wa Lilovi la Bwina lenilo lelikokosiwi kwa vandu voha pamulima.

Lihengu la Pauli mu msambi wa vandu vevakumsakika Kilisitu

²⁴ Na hinu niheka kung'ahika ndava ya nyenye, muni kwa mang'ahiso gangu pamulima apa, nitangatila kumalakisila gala gegakona kuhengeka mu mang'ahiso ga Kilisitu ndava ya higa yaki, ndi msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu. ²⁵ Na nene nikitiwi kuvya namtumisi wa msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu Chapanga anipeli lihengu lenilo ndava yinu. Mpangu wene ndi kukokosa kwa ubwina ujumbi waki, ²⁶ malovi ago gafiyiki kwa vandu voha kutumbula kadeni, chiveleku hati chiveleku nambu hinu gagubukuliwi kwa vandu vaki. ²⁷ Chapanga mwene aganili kuvamanyisa vandu vaki mfiyu wenuwo wewuvili ukulu na ubwina wewayenili kwa vandu voha vevangava Vayawudi na yene ndi iyi, kuvya Kilisitu avi mugati yinu, na nyenye mewa yati mwipata lilundu linu muukulu wa Chapanga. ²⁸ Ndava yeniyoye tikumkokosa Kilisitu kwa vandu voha, tikuvabesa na kuvawula vandu voha kwa luhala lwoha, muni tihotola kumleta

kila mmonga witu palongolo ya Chapanga kuni akangili mukuwungana na Kilisitu. ²⁹ Muni nihenga genago na nikangamala na kutumila likakala likulu la Kilisitu mweikita lihengu mugati yangu.

2

¹ Nigana mmanyai chanihenga lihengu chakukangamala ndava yinu, ndava ya vandu va Laodikea na ndava ya vandu voaha vevangakonganeka na nene. ² Nikita chenichi muni kwa kuvakangamalisa mitima kangi kuletwa pamonga muuganu muni mumemeswa mota za kumanya uchakaka. Muni muhotola kumanya mambu gegafiyiki na Chapanga, mambu ago ndi Kilisitu mwene. ³ Mugati yaki mwene vifiyiki vindu vyamahele na luhala na umanya wa Chapanga.

⁴ Hinu, nikuvajovela, mkoto kuyidikila kukongwa na mundu yoyoha kwa malovi ga udese hati ngati ga kuchenjela. ⁵ Muni, pamonga na nene kuvya patali na nyenye kwa higa, nambu nivili pamonga na nyenye mumtima, ukuvaholalela neju, na niheka kulola mambu ginu cheghimba bwina na kuyima musadika yinu kwa Kilisitu.

Wumi wa Chakaka mukuwungana na Kilisitu

⁶ Muni nyenye mummyidikili Yesu Kilisitu mweavili Bambu, muyendelela kutama mukuwungana nayu. ⁷ Muyendelela kumsadika ngati kusopa mikiga mugati yaki na kuujenga wumi waki na kuvya kuyima mukukangamala

musadika ngati chamwawuliwi. Mvya vandu vakusengusa.

⁸ Mlola, hinu, mundu akotoka kuvayagisa kwa kuvakonga muluhala lwa chimundu wewihuma mumawuliwu ga vandu vevapewili na vagogo vavi na mizuka yeyilongosa pamulima, na lepi Kilisitu mwene! ⁹ Muni, mugati ya Kilisitu umundu waki, uvi utimilifu woaha wa Chapanga, ¹⁰ na nyenye mpewili wumi weudandasiki mukuwungana Kilisitu. Mwene avi na uhotola panani ya mizuka yoha na vakulu voha.

¹¹ Mukuwungana na Kilisitu nyenye mwadumwili jandu, nambu lepi yeyikitiwa na vandu, ndi yeyikitiwa na Kilisitu mwene. Na yeniyi ndi lihengu la kuvagombola vandu kuhuma mnogo wavi uhakau wewavelikwi nawu mukumbudila Chapanga. ¹² Muni pemwabatizwi mwazikiwi pamonga na Kilisitu na mukubatiziwa kwenuko mweayukiswi kwa kusadika makakala ga Chapanga gegamuyukisi Kilisitu. ¹³ Lukumbi lumonga mwavili ngati vandu mwemwafwili ndava ya kumbudila Chapanga, na kubela kudemuliwa jandu muhiga zinu, ndava ya mnogo winu uhakau wemwavelekiwi nawu wavili wakona kuwusiwa. Nambu hinu Chapanga avapelili nyenye wumi pamonga na Kilisitu. Chapanga atilekekekisi kumbudila chapanga kwoha. ¹⁴ Awusili kutali balua yeyayandiki uhakau witu. Hati yeniyi ya malagizu gaki ndi Chapanga ngalihengili mukutihamula ndi ayiwusili chakaka kwa kuyigongomela pamsalaba. ¹⁵ Penapo pamsalaba Kilisitu avanyagili makakala gavi mizuka yeyitalalila na vakulu, avakitili kuvya chindu cha

kuvapela soni palongolo ya vandu kuvalundusa ngati vandu vevakamuliwi kungondo kulangisa avahotwili.

¹⁶ Hinu ndi, mkoto kuyidakila kupewa malagizu na mundu yoyoha kuvala vyakulya na mnyweso, ligono la mselebuko, amala kukamulila mvelu wa ligono la mselebuko, kuvandama kwa mwehi amala Ligono la Kupumulila. ¹⁷ Mambu ngati ago ndi chimuwili cha gala gegibwela, uchakaka wene wa mambu goha ndi Kilisitu. ¹⁸ Mkoto kuyidakila kuhamuliwa na mundu yoyoha mwakujikita kuvya wabwina kwa gala geakugawona na kugahololela ngamwene na kukangamala ungolongondi wa udese na kumuyupa mtumu wa kunani kwa Chapanga. Mundu mwenuyo muyimu ndava ya mahalo gaki gegakumkonga gegihuma kwa vandu, ¹⁹ na alekili kujiwunga na Kilisitu mweavili mutu wa higa yeniyoy. Kupitila Kilisitu higa yoha yisopewa makakala na yikamulini pamonga kwa viiwungu vyaki na misekete yaki, na vyene vikula ngati cheigana Chapanga.

Kufwa na kutama pamonga na Kilisitu

²⁰ Nyenye mfwili pamonga na Kilisitu na kugombolewa mumakakala ga mizuka yeyilongosa mulima. Ndava kyani mwakona mwitama ngati vandu va mulima uwu? Ndava kyani myidakila malagizu ngati aga? ²¹ “Mkoto kukamula ichi,” “Mkoto kumihyanga chila,” “Mkoto kupamisa chila!” ²² Mambu genago goha ndi ndava ya vindu vyavihalabika pevitumika ndu, genago ndi malagizu na mawuliwu ga vandu ndu.

²³ Chakaka, malagizu genago gilolekana kuvya ngati yina luhala munjila ya kumuyupa Chapanga yemukujikitila mwavene. Kukangamalisa ungolongondi na kuyilongosa higa kwa ukali, nambu yangali mana mukubesa mnogo wa higa.

3

¹ Hinu, yikavyai muyukiswi pamonga na Kilisitu, mlondayi gegavi kunani kweavili Kilisitu, atamili upandi wa kulyelela wa Chapanga. ² Mholalela mambu ga kunani, na lepi mambu ga pamulima apa. ³ Muni nyenye mfwili na wumi winu ufiyiki pamonga na Kilisitu mugati ya Chapanga. ⁴ Wumi winu wa chakaka ndi Kilisitu, na lukumbi lwaki peihumila na nyenye mewa yati mwivya pamonga nayu muukulu.

Wumi wa kadeni na wumi wa mupya

⁵ Hinu, mkoma mnogo uhakau wa pamulima zemuvelekiwi nazu ngati, ukemi, uhakau, mnogo uhakau uhutulu ngati kufugamila vimong'omong'o. ⁶ Ndava ya mambu genago ligoga laki Chapanga likuvabwelela voha vangamyidakila mwene. ⁷ Lukumbi lumonga nyenye mweatamili kulandana na mnogo wa mambu ago gahakau gemvelikwi nagu.

⁸ Nambu hinu yikuvagana kuleka mambu ago goha, ligoga na mnogo na uhakau, kuvevesa amala maligu gakotoka kuhuma mu milomo yinu. ⁹ Mkoto kujovelana udese, muni nyenye mmali kuwula mnogo uhakau wemuvelikwi nawu pamonga na matendu gaki goha,

¹⁰ muwala wumi wa mupya, wiwiyendelela wihengewa upya na Chapanga muwumba. Muni avakitayi kummanya bwina na kuvya ngati mwene. ¹¹ Chenichi ndi, kawaka kangi kuleken-gana Myawudi na anga Myawudi, mweadumwili jandu na mwangadumula jandu, mweasomili na mweangasoma mvanda na mwealekekisiwi. Nambu Kilisitu ndi vyoha, avi muvyoha.

¹² Nyenye ndi vandu vaki Chapanga, mwene avaganili na kuvahagula. Hinu ndi, muvya na mtima wa lipyana, ubwina na unngolongondi, uhiluka na ukangamala. ¹³ Msindimalinanayi na kulekekesana mmonga winu peivya na lijambu loloha kwa muyaki. Mganikiwa kulekekesana ngati Bambu winu cheavalekisi nyenye. ¹⁴ Mukuyonjokesa genago, muyendelela kukumulila uganu, muni uganu wikunga kila chindu muumonga wa uchakaka. ¹⁵ Na uteke wa Kilisitu ulongosa mumitima yinu, muni ndava Chapanga avakemili nyenye mvyu na uteke mwakemeliwi kuvya higa yimonga. Kavili kusengusa! ¹⁶ Ujumbi wa Kilisitu utama kwa umahela mugati yinu. Muwulanayi na kuhakalilana kwa luhala lwoha. Muyimba nyimbu za zabuli na nyimbu za kumsengusa Chapanga na nyimbu za kumuyupa Chapanga, mummyimbila Chapanga nyimbu za kusengusa. ¹⁷ Na kila chindu chemwikita kwa malovi amala litendu, mkita goha kwa kumtopesa Bambu Yesu na kumsengusa Chapanga Dadi mu njila yaki.

Malagizu muwumi wa mupya

¹⁸ Nyenye vadala, muvayuwanila vagosi vinu, muni ndi cheigana Chapanga.

¹⁹ Na vagosi nyenye, muvagana vadala vinu, na mkoto kuvaywangila.

²⁰ Vana nyenye, mvakitila gabwina vadadi na vanyina vinu magono goha ndi yikumganisa Bambu.

²¹ Vadadi na vanyina nyenye, mkoto kuvakitila luhonda vana vinu, nambu yati videnyeka mtima.

²² Vavanda nyenye muvayuwanila vakulu vinu mugoha, lepi pevakuvalola ndu mwigana mulolekanayi vabwina nambu mkita genago kwa mtima woha ndava ya kumlumba Bambu. ²³ Kila chemwihenga muhenga kwa mtima winu woha, ndava ya kumuhengela Bambu lepi ndava ya kumuhengela mundu. ²⁴ Mukumbuka kuvya Bambu yati akuvapela njombi yila yeavavikili vandu vaki. Ndava munu mwemukuhegela ndi Kilisitu Bambu! ²⁵ Mweikita gahakau yati ipokela kulandana na uhakau waki, Chapanga ibagula lepi.

4

¹ Vakulu nyenye, mvakitila vavanda vinu kwa ubwina na gala geigana Chapanga, kuni mkumbuka kuvya na nyenye muvi wa Bambu kunani kwa Chapanga.

Malagizu

² Msindimala mkotoka kuleka kumuyupa Chapanga, na pemwiyupa mujiyangalila, na kum-sengusa Chapanga. ³ Mewawa, mutiyupila tete mewa muni Chapanga atidindulila mlyangu

kukokosa ujumbi waki kuvala mfiyu wa Kilisitu. Ndava yeniyu nene nivili hinu muchifungu. ⁴ Hinu, ndi muniyupila muni nihotola kukokosa ujumbi wenuwo uvya hotohoto na ngati cheyiganikiwa.

⁵ Muvya na luhala chemwitama na vandu vangamsadika Kilisitu muhendela lihengu bwina lukumbi ulo lwemumivili nawu. ⁶ Malongesi ginu giganikiwa kuvya gabwina na gakutangatila vandu, na mganikiwa kumanya kumyangula kila mundu.

Jambusa za kumalakisila

⁷ Nikumtuma mlongo witu Tukiko mganu kwinu, muhenga lihengu mchakaka na mtumisi muyitu mulihengu la Bambu, yati akuvapela malovi gangu goha. ⁸ Ndi ndava ya kumutuma kwinu muni avakangamalisa mitima yinu kwa kuvajovela malovi gitu. ⁹ Ibwela pamonga na Onesimo, mlongo witu mganu na mchakaka, ndi mkolonjinji muyinu. Yati vakuvapela malovi ga mambu goha gegihengeka apa.

¹⁰ Alistako, mweavi muchifungu, pamonga na nene, akuvajambusa, mewawa Maluko mlamu waki Banaba, mmali kulagaziwa ndava yaki akabwela kwinu mumkalibisa. ¹¹ Na Yoshua mweikemiwa Yusto, akuvajambusa. Pagati ya Vayawudi mwapokili sadika, venava ndu, ndi vevihenga lihengu pamonga na nene ndava ya unkosi wa Chapanga, venavo ndi vevakunitangatila neju.

¹² Epafla, mkolonjinji muyinu mtumisi wa Kilisitu Yesu, akuvajambusa. Magono goha akuvayupila nyenye kwa makakala muni muhotola kuyima chakukangamala, mkangala msadika hotohoto na mu mambu goha geigana Chapanga.

¹³ Nihotola kujova malovi ndava yaki kuvya ihenga lihengu kwa kukangamala ndava yinu na ndava ya vandu va Laodikea na Hilapoli.

¹⁴ Nkozi witu mganu Luka yula mlamisa pamonga na Dema, vakuvajambusa.

¹⁵ Jambusa yitu kwa valongo va Laodikea. Mumjambusa mlumbu Nimfa pamonga na vandu voha vevikonganeka kunyumba yaki, msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu vakumjambusa. ¹⁶ Mkamala kusoma balua yenyo muvapela na vayinu msambi wa vandu vevakumsadika Kilisitu va Laodikea, na balua yenivayandikili vene vavapela nyenye muyisoma. ¹⁷ Mumjovela Alikipo lihengu leapewili na Bambu kuyihenga ayikamalisa.

¹⁸ Niyandika aga kwa chiwoko changu namwene, jambusa kuhuma kwangu nene Pauli. Mkumbuka kuvya nivili muchifungu!

Nikuvaganila ubwina wa Chapanga uvya na nyenye Ena.

Ngoni Bible Version Translation Project **The New Testament in the Ngoni language of** **Tanzania**

copyright © 2020 The Word for the World International

Language: Chingoni (Ngoni)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Ngoni New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

5cd08b72-e4bf-504c-ac82-b15a8451524d